

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра хімії середовища та хімічної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 12 Хімія

Освітня програма Біологія та лабораторна діагностика

Спеціальність 091 Біологія

Галузь знань 09 Біологія

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від «30» серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

Зміст

1. Загальна інформація.....	3
2. Опис дисципліни	3
3. Структура курсу	6
4. Система оцінювання курсу	8
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу	8
7. Контактна інформація.....	10
8. Політика навчальної дисципліни.....	11

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Хімія
Освітня програма	091 Біологія та лабораторна діагностика
Спеціалізація (за наявності)	–
Спеціальність	091 Біологія
Галузь знань	09 Біологія
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Основна
Курс / семестр	I/I
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 10 год. Лабораторні заняття – 20 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/developer/course/view/5303

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Дисципліна «Хімія» належить до переліку обов'язкових дисциплін за освітнім рівнем «бакалавр», що пропонується в рамках циклу професійної підготовки студентів за освітньою програмою «Біологія та лабораторна діагностика» на першому році навчання. Вона забезпечує формування у студентів науково-дослідницької, професійно-орієнтованої компетентності та спрямована на вивчення теоретичних та практичних питань загальної, неорганічної, органічної хімії з метою оволодіння теоретичними основами загальної, неорганічної та органічної хімії та набуття експериментальних навичок.

Мета: формування наукового світогляду студентів, розвиток у них сучасних форм теоретичного мислення та здатності аналізувати явища, формування умінь і навичок для застосування хімічних законів і процесів у майбутній практичній діяльності, грамотне використання хімічних речовин та матеріалів у біологічній галузі; вивчення теоретичних основ хімії, як однієї з фундаментальних природничих наук, знання яких необхідні для творчої діяльності будь-якого спеціаліста; поглиблене засвоєння фундаментальних знань в галузі хімії, які є основою для подальшого вивчення циклу хіміко-біологічних дисциплін, засвоєння студентами теоретичних основ хімічного аналізу та оволодіння практичними навичками його виконання.

Завдання: навчити студентів використовувати основні поняття хімії, основні закони хімії, загальні закономірності перебігу хімічних реакцій, теорію будови атома, теорії хімічних зв'язків, вчення про розчини, загальні відомості про хімічні елементи та їх сполуки у вирішенні конкретних задач у галузі біології у відповідності до сучасних потреб.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- класифікувати та називати неорганічні, органічні сполуки;
- користуватися періодичною системою елементів;
- складати формули хімічних сполук та рівняння хімічних реакцій, які виражають суть процесів між різними класами хімічних речовин;
- трактувати загальні закономірності, що лежать в основі будови речовин;
- класифікувати властивості розчинів неелектролітів та електролітів, розраховувати склад розчинів;
- готувати розчини заданої концентрації розчиненої речовини (із заданим кількісним складом), визначити рН його середовища та наявність гідролізу;
- інтерпретувати та класифікувати основні типи йонної, кислотно-основної і окисно-відновної рівноваги та хімічних процесів для формування цілісного підходу до вивчення хімічних та біологічних процесів;
- користуватись хімічним посудом та зважувати речовини;
- обчислювати відносну похибку експерименту;
- проводити нескладний хімічний експеримент;
- проводити якісне визначення деяких катіонів та аніонів;
- трактувати загальні закономірності, що лежать в основі застосування неорганічних речовин у біології;
- застосовувати теоретичні основи загальної, неорганічної та органічної хімії і набуті експериментальні навички під час вивчення профільних дисциплін.
- використовувати знання теоретичних питань курсу для пояснення властивостей хімічних речовин, суті хімічних процесів;
- визначати умови перебігу хімічних реакцій та їх енергетичні ефекти;
- складати електронні та електронно-графічні формули для атомів хімічних елементів та їх молекул;
- розписувати механізми утворення хімічних зв'язків в молекулах хімічних речовин;
- складати хімічні рівняння взаємодії комплексних сполук з різними речовинами;
- визначати енергетичні ефекти хімічних реакцій;
- визначати основні хімічні сполуки;
- оцінювати швидкість хімічних реакцій в залежності від факторів, що впливають на протікання хімічного процесу;
- користуватись методом електронного балансу під час складання рівнянь окисно-відновних реакцій;
- виконувати розрахунки для будь-яких хімічних процесів;
- робити висновки про властивості речовин, виходячи з їхньої будови, і про будову речовин на підставі їхніх властивостей;

- розпізнавати неорганічні та органічні речовини за характерними ознаками і якісними реакціями;
пов'язувати знання, одержані при вивченні курсу загальної, неорганічної, органічної хімії із знаннями, одержаними при вивченні спеціальних дисциплін у майбутній професійній діяльності.

ВМІТИ:

- класифікувати та називати неорганічні, органічні сполуки;
- користуватися періодичною системою елементів;
- складати формули хімічних сполук та рівняння хімічних реакцій, які виражають суть процесів між різними класами хімічних речовин;
- трактувати загальні закономірності, що лежать в основі будови речовин;
- класифікувати властивості розчинів неелектролітів та електролітів, розраховувати склад розчинів;
- готувати розчини заданої концентрації розчиненої речовини (із заданим кількісним складом), визначити рН його середовища та наявність гідролізу;
- інтерпретувати та класифікувати основні типи йонної, кислотно-основної і окисно-відновної рівноваги та хімічних процесів для формування цілісного підходу до вивчення хімічних та біологічних процесів;
- користуватись хімічним посудом та зважувати речовини;
- обчислювати відносну похибку експерименту;
- проводити нескладний хімічний експеримент;
- проводити якісне визначення деяких катіонів та аніонів;
- трактувати загальні закономірності, що лежать в основі застосування неорганічних речовин у біології;
- застосовувати теоретичні основи загальної, неорганічної та органічної хімії і набуті експериментальні навички під час вивчення профільних дисциплін.
- використовувати знання теоретичних питань курсу для пояснення властивостей хімічних речовин, суті хімічних процесів;
- визначати умови перебігу хімічних реакцій та їх енергетичні ефекти;
- складати електронні та електронно-графічні формули для атомів хімічних елементів та їх молекул;
- розписувати механізми утворення хімічних зв'язків в молекулах хімічних речовин;
- складати хімічні рівняння взаємодії комплексних сполук з різними речовинами;
- визначати енергетичні ефекти хімічних реакцій;
- визначати основні хімічні сполуки;
- оцінювати швидкість хімічних реакцій в залежності від факторів, що впливають на протікання хімічного процесу;
- користуватись методом електронного балансу під час складання рівнянь окисно-відновних реакцій;

<ul style="list-style-type: none"> • виконувати розрахунки для будь-яких хімічних процесів; • робити висновки про властивості речовин, виходячи з їхньої будови, і про будову речовин на підставі їхніх властивостей; • розпізнавати неорганічні та органічні речовини за характерними ознаками і якісними реакціями; • пов'язувати знання, одержані при вивченні курсу загальної, неорганічної, органічної хімії із знаннями, одержаними при вивченні спеціальних дисциплін у майбутній професійній діяльності.
Компетентності
<p>ЗК03 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК07 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК08 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.</p> <p>СК01 – Здатність застосовувати знання та вміння з математики, фізики, хімії та інших суміжних наук для вирішення конкретних біологічних завдань.</p> <p>СК04 – Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах.</p>
Програмні результати навчання
<p>ПРО6. Застосовувати моделі, методи і дані фізики, хімії, екології, математики у процесі навчання та забезпечення професійної діяльності.</p>

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Вступ. Хімія в системі природничих наук	Розуміти предмет, завдання та методи хімії; значення хімії для розвитку біології. Знати основні означення та закони хімії.	Тести, розрахункові задачі
2.	Тема 3. Будова атома	Знати основні етапи і діалектику розвитку вчення про будову атома. Розуміти принципи та правила, що визначають послідовність заповнення атомних орбіталей електронами. Розуміти явище радіоактивності, токсичну дію радіонуклідів	Тести, розрахункові задачі
3.	Тема 2. Основні класи неорганічних сполук	Знати класифікацію та номенклатуру неорганічних сполук (оксиди, основи, кислоти, солі), фізичні та хімічні властивості. Способи одержання.	Тести, розрахункові задачі, лабораторні роботи
4.	Тема 4. Вчення про розчини	Розуміти суть основних положень: вчення про розчини, роль водних розчинів у життєдіяльності	Тести, розрахункові задачі,

		організмів. Знати способи вираження складу розчинів, колігативні властивості розчинів, роль осмосу і осмотичного тиску в біологічних системах.	лабораторні роботи
5.	Тема 5. Координаційні сполуки. Окисаційно-відновні реакції	Розуміти основні положення координаційної теорії, природу хімічного зв'язку в КС, біологічну роль КС. Знати хімічні основи використання КС у біологічному аналізі.	Тести, розрахункові задачі, лабораторні роботи
6.	Предмет органічної хімії. Вуглеводні. Оксигеновмісні органічні сполуки. Амінокислоти і білки	Знати номенклатуру, методи одержання:, фізичні, хімічні властивості алканів і циклоалканів алкенів, алкадієнів, алкінів, аренів. Знати методи одержання, фізичні, хімічні властивості, практичне застосування одноатомних насичених, ненасичених спиртів, двоатомних насичених спиртів, триатомних спиртів, багатоатомних спиртів, фенолів та ароматичних спиртів. Знати методи одержання, фізичні, хімічні властивості альдегідів та кетонів, дикарбонільних сполук, ароматичних альдегідів і кетонів, хінонів. Знати методи одержання, фізичні, хімічні властивості монокарбонівих, ди-карбонівих насичених та ненасичених кислот, ароматичних карбонівих кислот, оксокислот, біологічне значення жирів. Знати методи одержання, види ізомерії фізичні, хімічні властивості. властивості амінокислот. Знати класифікацію білків, синтез поліпептидів. Знати особливості будови, способи одержання, хімічні властивості моносахаридів, дисахаридів. полісахаридів.	Тести, розрахункові задачі, лабораторні роботи

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Поточний контроль	50
Лекція	5
Лабораторна роботи	25
Контрольна робота	10
Самостійна робота	10
Підсумковий контроль	50
Екзамен	50
Разом	100
Додаткові заохочувальні бали, які можуть доповнити оцінку до 100 балів	10

Вид навчальної роботи	Поточний контроль																	Самостійна робота
	Лекція					Контрольна (розрахункова) робота	Лабораторна робота											
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Кількість балів	1	1	1	1	1	10	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	10	

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	1	1	1	1	1													5
Лабораторні роботи			2	3		2	3	2	3	2	3			2	3			25
Самостійна робота																10		10
Контрольна (розрахункова) робота													10					10
Залік /Екзамен																	50	50
Всього за тиждень	1	1	3	4	1	2	3	2	3	2	3		10	2	3	10	50	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери, d-learn, Google
-----------------------------------	---

	Classroom та інше
Лекції	Мультимедійне обладнання
Лабораторні роботи	Лабораторія неорганічної та фізичної хімії, лабораторія органічної хімії
Література:	
Базова	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Дмитрів Г.С., Павлюк В.В. Загальна та неорганічна хімія. Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. –300 с. 2. Кириченко В.І. Загальна хімія: навчальний посібник / В.І. Кириченко. – К.: Вища школа, 2005. – 639 с. 3. Ластухін С.А., Воронов С.А. Органічна хімія. – Львів: Центр Європи, 2000. – 864с. – ISBN 966-7022-19-6. 4. Левітін Є.Я., Бризицька А.М., Ключова Р.Г. Загальна та неорганічна хімія. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2003. – 468 с. 5. Мороз А.С., Луцевич Д.Д., Яворська Л.П. Медична хімія (Видання друге, стереотипне). – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 776с. 6. Нагорний П.Г., Петренко О.В. Хімія. Посібник для студентів факультетів нехімічних спеціальностей (II видання). – К.: Фітосоціоцентр, 2006. – 196с. 7. Неділько С.А. Загальна й неорганічна хімія. Задачі та вправи. / С.А. Неділько, П.П. Попель – К.: Либідь, 2001. – 224 с. 8. Органічна хімія в питаннях: Навч. посіб. / Д.О. Мельничук, М.П. Вовкотруб, Я.П. Шатурський та ін. – Київ: Арістей, 2006. 9. Органічна хімія: Підруч. для студ. вищ. навч. закл./ Л.Д. Бобрівник, В.М. Руденко, Г.О. Лезенко. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 544с. 10. Основи загальної хімії / В.С. Телегуз, О.І. Бодак, О. Заречнюк, В. Кінжибало. – Львів: вид. «Світ», 2000. – 424с. 11. Романова Н.В. Загальна та неорганічна хімія : підручник для студентів вищ. навч. закладів / Н.В. Романова. – Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 1998. – 480с. 12. Холодова Ю.Д., Шатурський Я.П. Біоорганічна хімія. – К.: Альфапринт, 2000. – 268 с. 13. Цветкова Л. Б., Романюк О. П. Хімія в таблицях, схемах та визначеннях: Навчальний посібник для учнів, абітурієнтів та студентів. – Львів: Магнолія плюс, 2006. – 72 с. 14. Цветкова Л.Б., Романюк О.П. Неорганічна та органічна хімія: Навч. посібник. Ч. II. – Львів: Магнолія-2006, 2007. – 358 с. 15. Чирва В.Я., Ярмолюк С.М., Толкачова Н.В., Земляков О.Є. Органічна хімія: Підручник. – Львів: БаК, 2009. – 993 с. 	
Допоміжна	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Глінка Н.Л. Загальна хімія. – Л.: Хімія, 1982. – 760с. 2. Лучкевич Є.Р., Тарас Т.М., Базюк Л.В. Основні закони хімії. Методичні 	

- вказівки та інструкція до лабораторної роботи з курсу «Неорганічна хімія» // Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2012 р. – 95с.
3. Оксидаційно-відновні реакції: методичні вказівки та інструкції до лабораторної роботи з курсу «загальна та неорганічна хімія» / уклад. Т.М. Тарас, Є.Р. Лучкевич, О.В. Кузишин. – Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2009. – 42 с.
 4. Практикум з органічної хімії / Д.О. Мельничук, Н.І. Цвіліховський, П.В. Усатюк та ін.; Під ред. акад. Д.О. Мельничука. – К.: Видавничий центр НАУ, 2002. – 136 с.
 5. Робочий зошит з дисципліни «Хімія» для студентів нехімічних спеціальностей / О.В. Кузишин, Л.Я. Мідак. – Івано-Франківськ: пп Голіней О.М., 2022. – 65 с.
 6. Робочий зошит з дисципліни «Органічна хімія» / М.П. Вовкотруб, Я.П. Шатурський, Т.М. Якубович та ін. – К.: Видавничий центр НАУ, 2003. – 92 с.
 7. Тарас Т.М., Мідак Л.Я., Базюк Л.В. Методичні вказівки та до лабораторної роботи з курсу біоорганічна хімія «Карбонові кислоти. Похідні карбонових кислот. Їх солі»// Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпат. нац. ун-ту, 2008. – 60 с.
 8. Тарас Т.М., Лучкевич Є.Р., Базюк Л.В. Гідроліз солей. Водневий показник: методичні вказівки та інструкція до лабораторної роботи з курсу «Загальна та неорганічна хімія» // Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпат. нац. ун-ту, 2010. – 62 с.
 9. Тарас Т.М., Лучкевич Є.Р., Базюк Л.В. Елементи II А групи Періодичної системи: методичні вказівки та інструкція до лабораторної роботи з курсу «Неорганічна хімія» // Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпат. нац. ун-ту, 2010. – 84 с.
 10. Тарас Т.М., Лучкевич Є.Р., Базюк Л.В. Елементи VІВ групи Періодичної системи: методичні вказівки та інструкція до лабораторної роботи з курсу «Неорганічна хімія» // Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпат. нац. ун-ту, 2010р. – 62 с.
 11. Холодова Ю.Д., Шатурський Я.П. Біоорганічна хімія. – К.: Альфапринт, 2000. – 268 с.
 12. Черних В.П., Зименковський Б.С., Гриценко І.С. та ін. Органічна хімія: у трьох книгах. – Харків: Основа. – Кн. 1. – 1993. – 141с.; кн. 2. – 1996 – 480 с.; кн. 3. – 1997. – 254с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра хімії середовища та хімічної освіти, вул. Галицька, 201, 712 авд. https://chemeducation.pnu.edu.ua/kcece@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Ольга Кузишин, к.ф.-м.н., доц.

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника прагне створити середовище, яке сприяє навчанню, науковій роботі, впровадженню інновацій, інтелектуальному розвитку студентів і працівників, підтримці особливої академічної культури взаємовідносин. У цій канві політика дисципліни «Хімія» спрямована на дотримання академічної доброчесності зі сторони викладача і студентів, які включають основні принципи: особистого прикладу; відповідальності; справедливості; сміливості; академічної свободи; взаємоповаги; прозорості; взаємної довіри; партнерства та взаємодопомоги; компетентності й професіоналізму; безпеки та добробуту; законності. Дотримання правил поведінки студентів і викладачів, передбачених Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №11, від 29 листопада 2017 року).</p> <p>Регулярне відвідування занять під час очної або дистанційної форми навчання, активна участь в обговоренні розглянутих питань.</p> <p>Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у різноманітних науково-комунікативних заходах з предметного профілю.</p> <p>Під час захисту лабораторної роботи студент/-ка повинен/-на знати мету, завдання, порядок проведення лабораторної роботи, а також відповіді на контрольні запитання, що даються для самостійного опрацювання теоретичного матеріалу з даної теми.</p> <p>Студент/-ка повинен/-на самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю. Вважається шахрайством копіювання іншого тесту чи чужої роботи, підглядання в роботу інших студентів/-ок, списування, використання мобільного телефону чи Інтернету під час виконання тестових завдань, написання практичної (розрахункової), підсумкової роботи чи захисту лабораторної роботи, використання шпаргалок, дозволяти іншим списувати вашу роботу.</p> <p>Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування для використання дистанційних платформ.</p>
--------------------------	---

<p>Пропуски занять (відпрацювання)</p>	<p>Студенти зобов'язані відвідувати заняття, незалежно у якій формі вони проводяться (авдиторно, дистанційно, індивідуальний графік навчання). Систематичні пропуски занять, без поважних на те причин, є підставою для недопущення окремих студентів до складання семестрового контролю. Відпрацювання пропусків без поважних причин дозволяється лише за заявою на ім'я декана і набуття чинності відповідного розпорядження. Пропуски занять за поважних причин, підтверджених документально, відпрацьовуються без попередніх узгоджень.</p> <p>Відпрацювання пропущених лекційних занять: опрацювання лекційного матеріалу, виконання індивідуальних завдань;</p> <p>Не допускаються пропуски лабораторних занять без поважних причин.</p> <p>Відпрацювання пропущених лабораторних занять: у призначений викладачем час з дозволу завідувача кафедри в лабораторії неорганічної та фізичної хімії, органічної хімії</p>
<p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну</p>	<p>Завдання, які студент виконав пізніше зазначених кінцевих термінів не приймаються і повинні бути відпрацьовані індивідуально. Винятком із цього правила є наявність поважної причини з її документальним підтвердженням та встановленням нового терміну здачі завдання</p>
<p>Невідповідна поведінка під час заняття</p>	<p>Під час занять важливі:</p> <ul style="list-style-type: none"> •повага до колег, ввічливість та вихованість, •толерантність до інших та їхнього досвіду, •сприйнятливність та неупередженість, •здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки, •ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів, •підготовленість до заняття. <p>Допуск до лабораторних занять тільки за наявності халата та з дотриманням правил техніки безпеки.</p> <p>Під час лекційних занять дозволяється:</p> <ul style="list-style-type: none"> - залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача; - пити воду; - фотографувати слайди презентацій; - брати активну участь у ході заняття. <p>заборонено:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження); - палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої, інші напої окрім води, а також наркотичні засоби; - нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу; - грати в азартні ігри; - наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території); - галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику. <p>Студенти, чия поведінка впродовж одного чи кількох занять не відповідає загальним нормам, встановленим Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, можуть бути тимчасово відсторонені від заняття з подальшим індивідуальним відпрацюванням у позаурочний час.</p>
Додаткові бали	<p>Участь у дискусіях (до 2 балів).</p> <p>Підготовка публікації до друку та/або виступу на конференції за тематикою дисципліни (до 5 балів).</p> <p>Обговорення відповідей та оцінювання лабораторних робіт інших студентів (до 2 балів).</p> <p>Участь у студентських наукових конкурсах та олімпіадах (до 10 балів).</p>
Неформальна освіта	<p>Участь у вебінарі чи прослуховування курсу за тематикою дисципліни (до 5 балів)</p> <p>Зарахування балів здійснюється у відповідності до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)</p>

Викладач _____ Кузишин Ольга Василівна